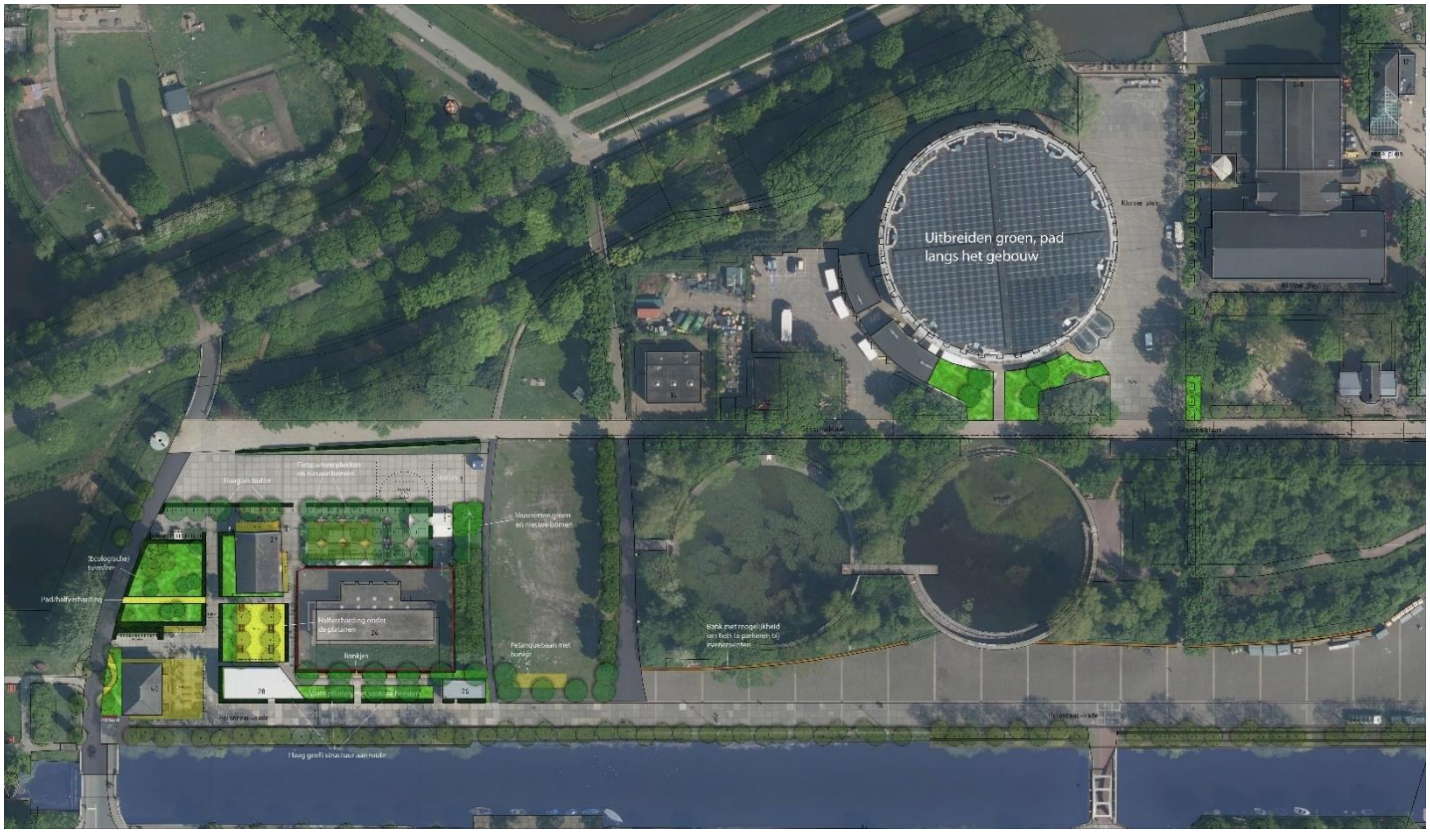

Schetsontwerp Maaiveld Cité des Arts en omgeving Gashouder, Westerpark

Vastgesteld d.d.: xx April 2025

Colofon

Bestuurlijk opdrachtgever:	Thomas Hermans
Ambtelijk opdrachtgever:	Mi-Sun Wieringa / Martijn Schravendeel
Auteurs :	Inside Outside, Bouke Kapteijn, Joël van der Moore, Luc Sour en Peter Ulle
Project:	Gashouder (deelproject ontwerp openbare ruimte)
Datum:	Versie 7 april 2025
Vastgesteld door:	Thomas Hermans, portefeuillehouder Westerpark, Stadsdeel West
Vastgesteld op:	xxxxxxxx

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Context
3. Huidige situatie
4. De opgave in hoofdlijnen
   4.1 Opgave fietsparkeren
   4.2 Opgave Vergroening
5. Uitgangspunten
6. Het schetsontwerp
7. Participatie

Bijlagen:

1. Onderzoek fietsparkeren tijdens evenementen Westerpark, Goudappel, 15-10-2024
2. TAC preadvies Westerpark – SO Herinrichting openbare ruimte, 24-12-2024
3. Advies Toetsteam ORM 15 april 2025
4. Bundel participatieverslagen

1. INLEIDING

Westergas CV, eigenaar van de gebouwen in het cultuurpark Westergasfabriek, transformeert de bestaande Gashouder tot een volwaardig Cultuurpodium. Met het Cultuurpodium wil Westergas een podium creëren voor iedere vorm van kunst en voor een breed publiek: van jong tot oud en voor iedere portemonnee. Hiervoor wordt een kelder onder de Gashouder gebouwd, waarin faciliteiten zoals garderobe, toiletten en kleedkamers worden gehuisvest. Deze voorzieningen moeten bij grote evenementen nu nog tijdelijk in de openbare ruimte worden gerealiseerd.

Door de realisatie van de vaste voorzieningen onder het gebouw is een meer flexibele programmering mogelijk, welke noodzakelijk is bij een Cultuurpodium. Naast de huidige activiteiten zoals kunstbeurzen UNSEEN en UNFAIR en het Holland Festival, ontstaat extra ruimte voor theater- en muziekvoorstellingen, lezingen en concerten van nationale en internationale, gevestigde en opkomende artiesten.

De flexibelere en intensievere programmering van de Gashouder, vraagt om een vaste oplossing voor het fietsparkeren. Het realiseren van een interne fietsenstalling is technisch en financieel niet haalbaar. Daarnaast is de behoefte aan fietsplekken alleen op bepaalde momenten, met name bij concerten, terwijl er op andere momenten juist een groeiende behoefte is aan fietsparkeerplekken voor andere activiteiten in het park. Daarom is gekeken naar het creëren van meer fietsparkeerplekken in de openbare ruimte, die door iedereen te gebruiken zijn en oplossingen die ook ruimte bieden voor ander gebruik, als er geen fietsen zijn.

Als eigenaar van de openbare ruimte in het Westerpark is de gemeente Amsterdam verantwoordelijk voor het ontwerp, realisatie en beheer van de benodigde aanpassingen. Stadsdeel West heeft daarom opdracht gegeven aan landschapsbureau Inside Outside voor het maken van een schetsontwerp. Inside Outside heeft destijds de Aanpak Groot Westerpark opgesteld, welke een van de onderleggers vormt voor dit schetsontwerp. Daarnaast is Inside Outside betrokken bij het interieurontwerp van de Gashouder, in opdracht van Millten/Westergas. Tijdens de analyse en het ontwerpproces heeft Inside Outside overlegd met Pauline Wieringa, die als landschapsarchitect namens Gustafson Porter tussen 2001 en 2006 als lid van de bouwdirectie verantwoordelijk was voor de coördinatie en de aanleg van het Westergasfabriek park.

Op basis van het concept schetsontwerp heeft een kostenraming en participatie plaatsgevonden. De combinatie van het ontwerp en de resultaten van de participatie zijn door R&D en stadsdeel West gebundeld in dit schetsontwerp. De verdere uitwerking zal eveneens door R&D gedaan worden, in nauwe samenwerking met het IB en stadsdeel West.

2. CONTEXT

Het Westerpark is een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig stadspark in Amsterdam waar ruimte is voor ruige natuur en voor intensieve recreatie; voor cultuur en voor vermaak; voor rust en voor drukte; voor klassieke schoonheid en voor industriële stoerheid. Voor buurtbewoners voelt het als een achtertuin, voor de West-bewoners en Amsterdammers als een stadspark, en voor de rest van Nederland als een cultuurpark. In slechts 20 jaar tijd is leegstaand erfgoed gegroeid van een culturele broedplaats tot een plek met landelijke en soms zelfs internationale faam. Het Westerpark is daardoor een plek van ontmoeting tussen verschillende mensen.

Meer en meer mensen gebruiken het park. Er wonen straks veel meer bewoners rond het park door de ontwikkeling van Sloterdijk, het Marktkwartier en Havenstad. Het Cultuurpark Westergasfabriek wordt steeds populairder en na de transformatie tot poppodium zal ook de Gashouder meer bezoekers trekken. Daarbovenop wordt de noodzaak voor een klimaatbestendig park steeds urgenter.

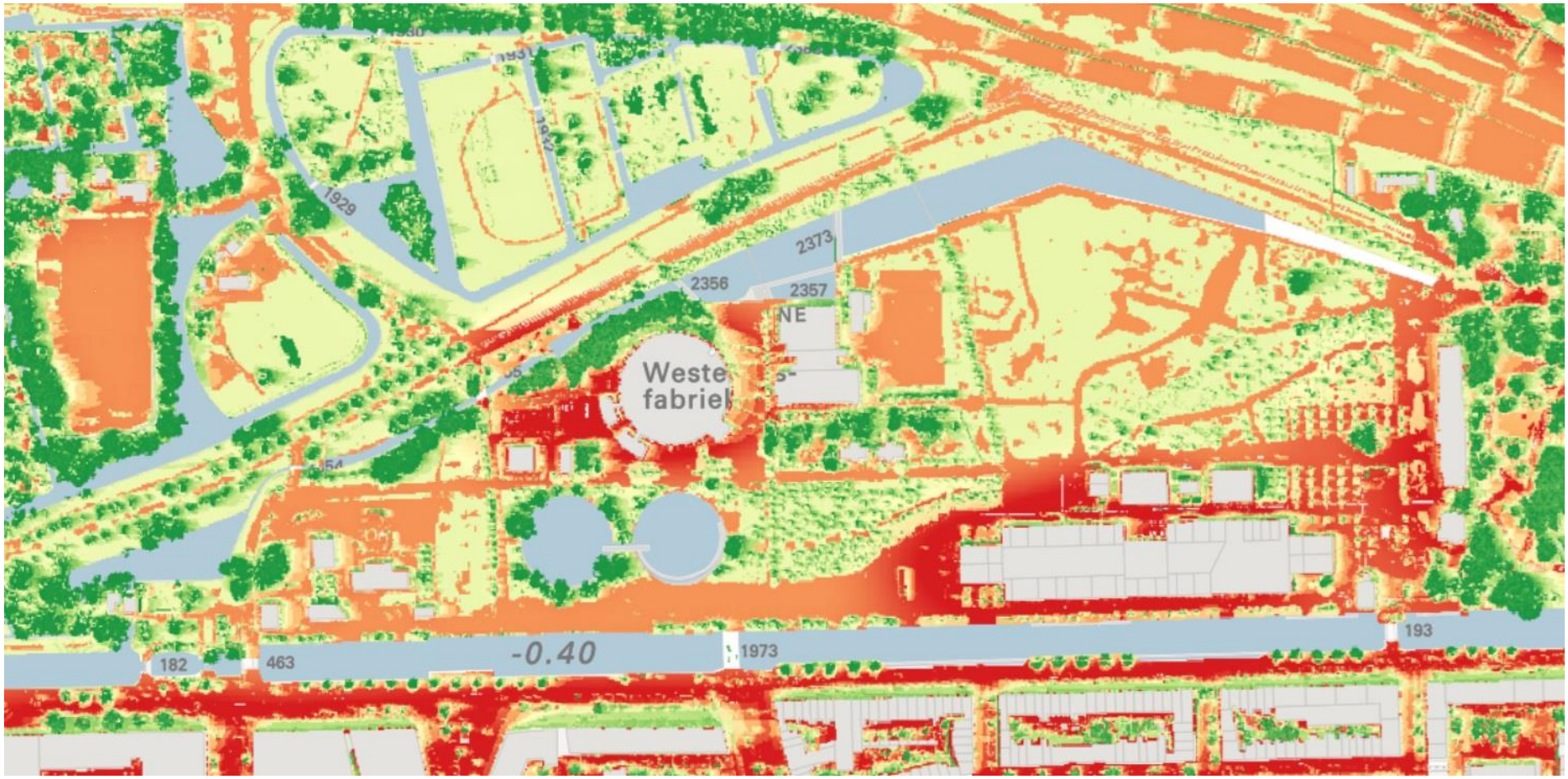
Aanpak Groot Westerpark

Er is in de afgelopen jaren divers nieuw beleid voor het Westerpark gemaakt, zoals de 'Nota van Uitgangspunten Toekomstbestendig Westerpark'. Daarin staan de ambities en uitgangspunten voor het Groot-Westerpark vanuit Haven-Stad. In de 'Kwaliteitsimpuls Groen' zijn de eerste stappen gezet om het park toekomstbestendig te maken.

Om deze diverse beleidsstukken te combineren en te laten zien waar we naar toe willen, is de Aanpak Groot-Westerpark opgesteld. De Aanpak bevat geen nieuw beleid, maar een prioritering van bestaande beleidsdoelen. Daaruit volgt dat we vier grote opgaven in het Westerpark hebben:

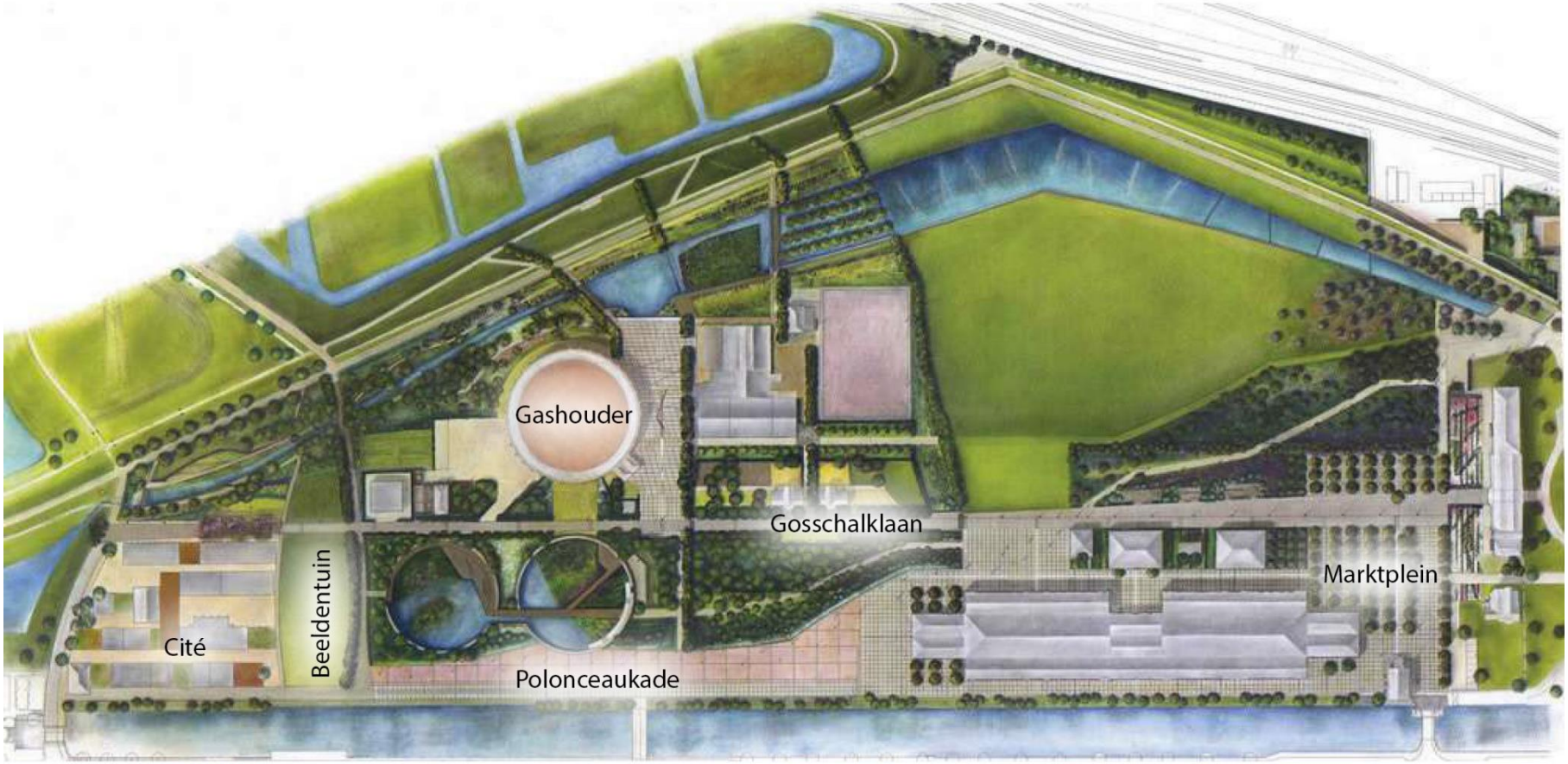
1) het toegankelijker maken van het bestaande groen;
2) het tegengaan van hittestress en wateroverlast als gevolg van de opwarming van het klimaat;
3) het bevorderen van een divers en evenwichtig gebruik van het park en
4) meer vernieuwing en experiment met kunst en cultuur.

Binnen deze vier opgaven zijn doelen en acties vastgesteld voor de korte termijn (binnen drie jaar). Daarnaast bevat de Aanpak een agenda voor de komende 10 jaar. Bij de Aanpak Groot-Westerpark horen twee kaarten. De ‘interventiekaart’ laat zien welke kansen in het park met de Aanpak Groot-Westerpak verzilverd kunnen worden. De kaart ‘ruimtelijke kader’ geeft aan hoe we toekomstige ontwikkelingen het beste kunnen plaatsen.

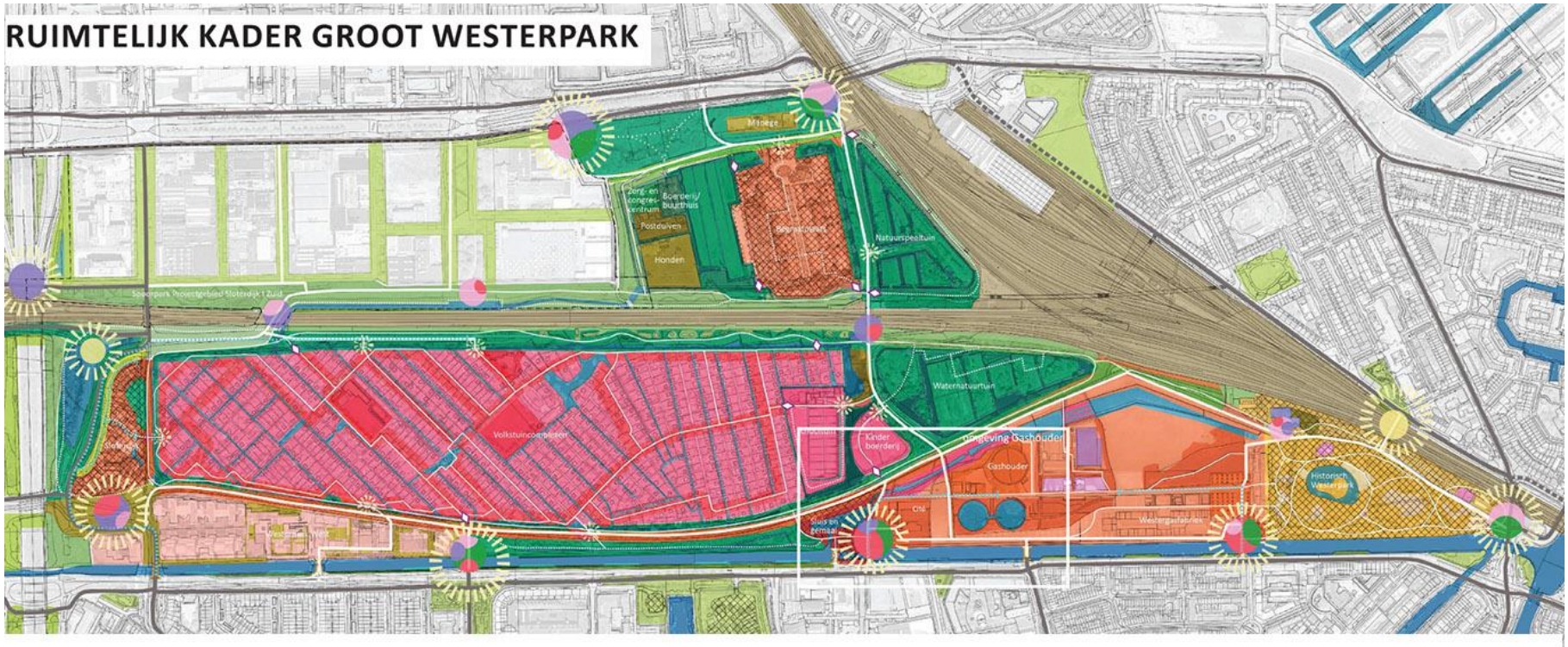

Veel oranje en rode plekken op de hittekaart

GUSTAFSON NOV 1999

RUIMTELIJK KADER GROOT WESTERPARK

Ingangen

Constitente entrees vertragen de parkbezoekers.

- hoofdentree
- sub-entree
- entrees semi-openbare functies
- parkentree brug
- verbinding voor verbetering routing

Activiteit/functie

Spreiding en behoud van een kaleidoscoop aan functies.

- sporten
- speeltuin
- cultuur/kleinschalige horeca
- recreatief groen

Groen condities

Bijvoorkeur zoveel mogelijk inheems.

- inheemse natuur nat
- inheemse natuur droog
- aansluitend groen (bestaand en indicatief)
- spontane spoorvegetatie
- stedelijk groen, bij voorkeur inheems
- uitheems/cultuurlijk nat
- uitheems/cultuurlijk droog
- wonen in het groen
- historisch Engels landschapspark
- water

Landschappelijke elementen / aandachtspunten

- drijvende tuin Haarlemmertrekvaart
- historische dijk
- historische kwaliteit

Mobiliteitsnetwerk langzaamverkeer

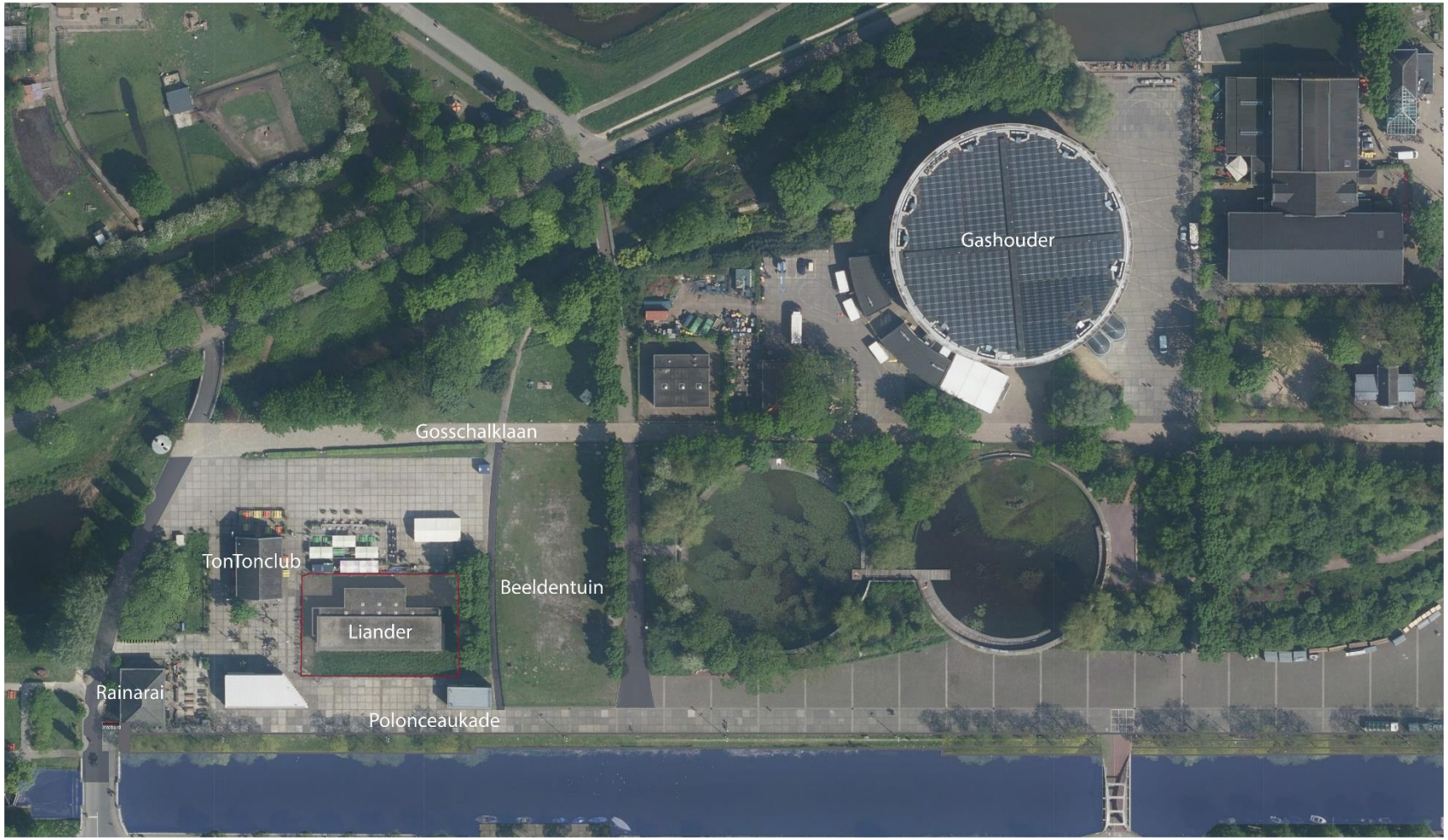
Langzaam verkeer - leidt het snelfietsverkeer zoveel mogelijk buiten het Groot-Westerpark om. Probeer in het park zo veel mogelijk een inrichting te kiezen die vertraagt, zodat er meer veiligheid en verblijfskwaliteit ontstaat.

- snelfietspad
- wandelgebied (fietsers toegestaan)
- voetpad (fietser te gast)
- natuurpad (fietsers verboden)
- pad (indicatief)
- bestemmingsverkeer (op Cultuurpark met venstertijden)

INSIDE OUTSIDE

11 Juh

3. HUIDIGE SITUATIE

Luchtfoto huidige situatie

De kwaliteiten van het Westerpark

Het stenige karakter van het zogenaamde Cité des Arts

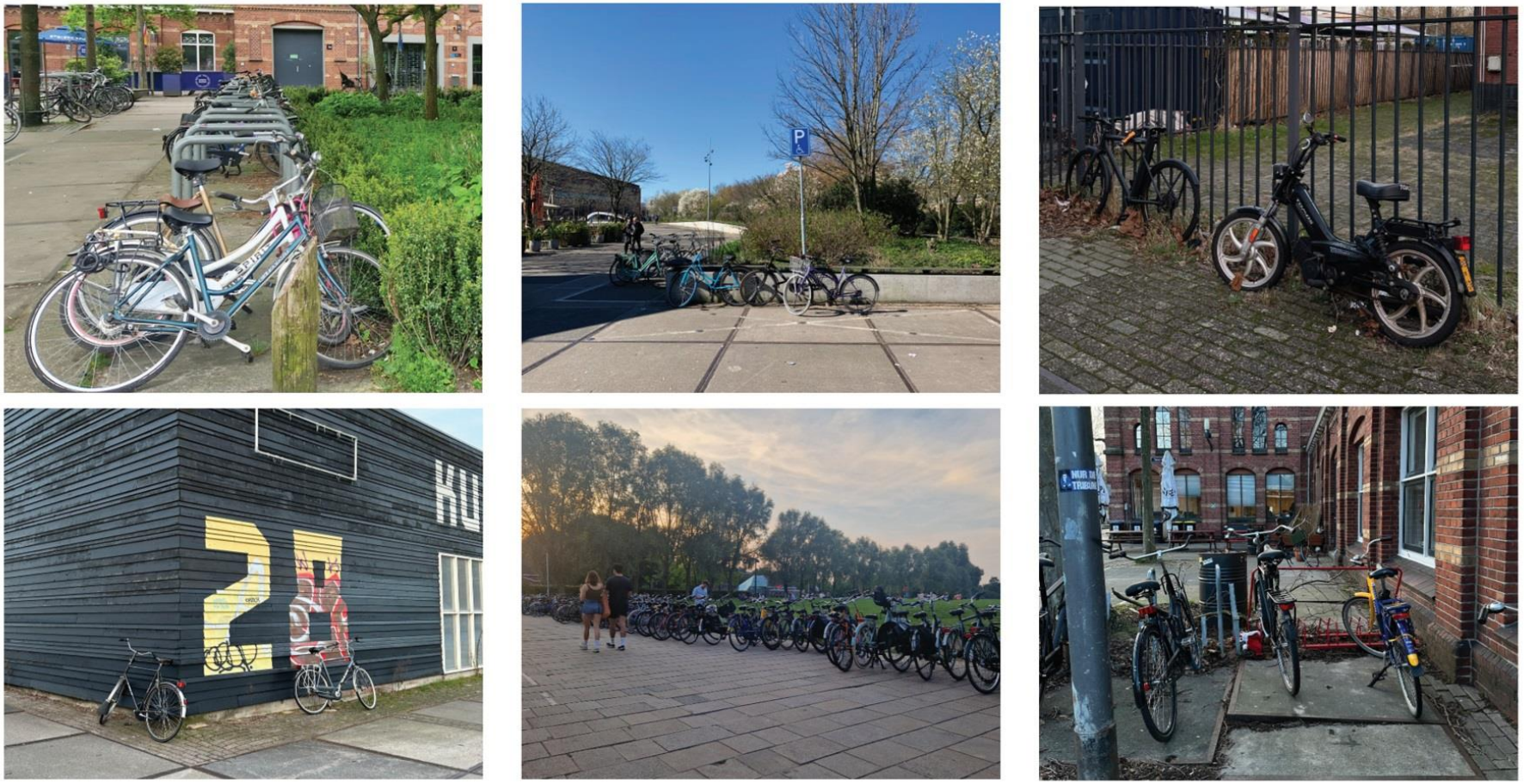

Het grasveld, oorspronkelijk bedoeld als beeldentuin, biedt ruimte aan evenementen zoals het circus. De stenige vlakte van de Polonceaukade voor de Kermis

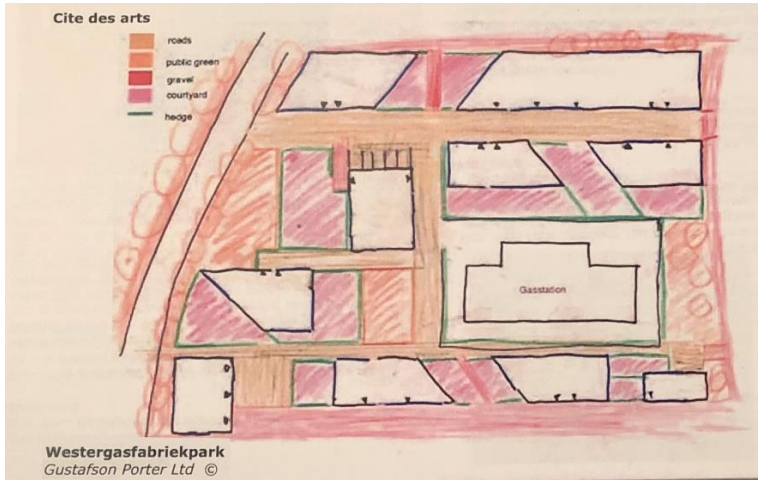
Beelden fietsparkeren in huidige situatie

Omgeving Gashouder

De omgeving van de Gashouder is in grote lijnen hetzelfde als in het plan uit 2006 is voorzien: een sterk contrast van een historische, industriële sfeer met een stedelijk gebruik en haast romantische groene gebieden voor rust, ontspanning en natuur. Rondom de Gashouder liggen deze sferen pal naast elkaar: De groene “vallei” met de watervallen en de prachtige, japans-aandoende beplanting naast het levendige “theaterplein”. Een drukke wandelpromenade naast verborgen watertuinen in de twee verzonken vormalige gascylinders. Een beschut terras van een restaurant (Mossel and Gin) naast het logistieke plein van de Gashouder en de opslag van de gemeentelijke afdeling Beheer.

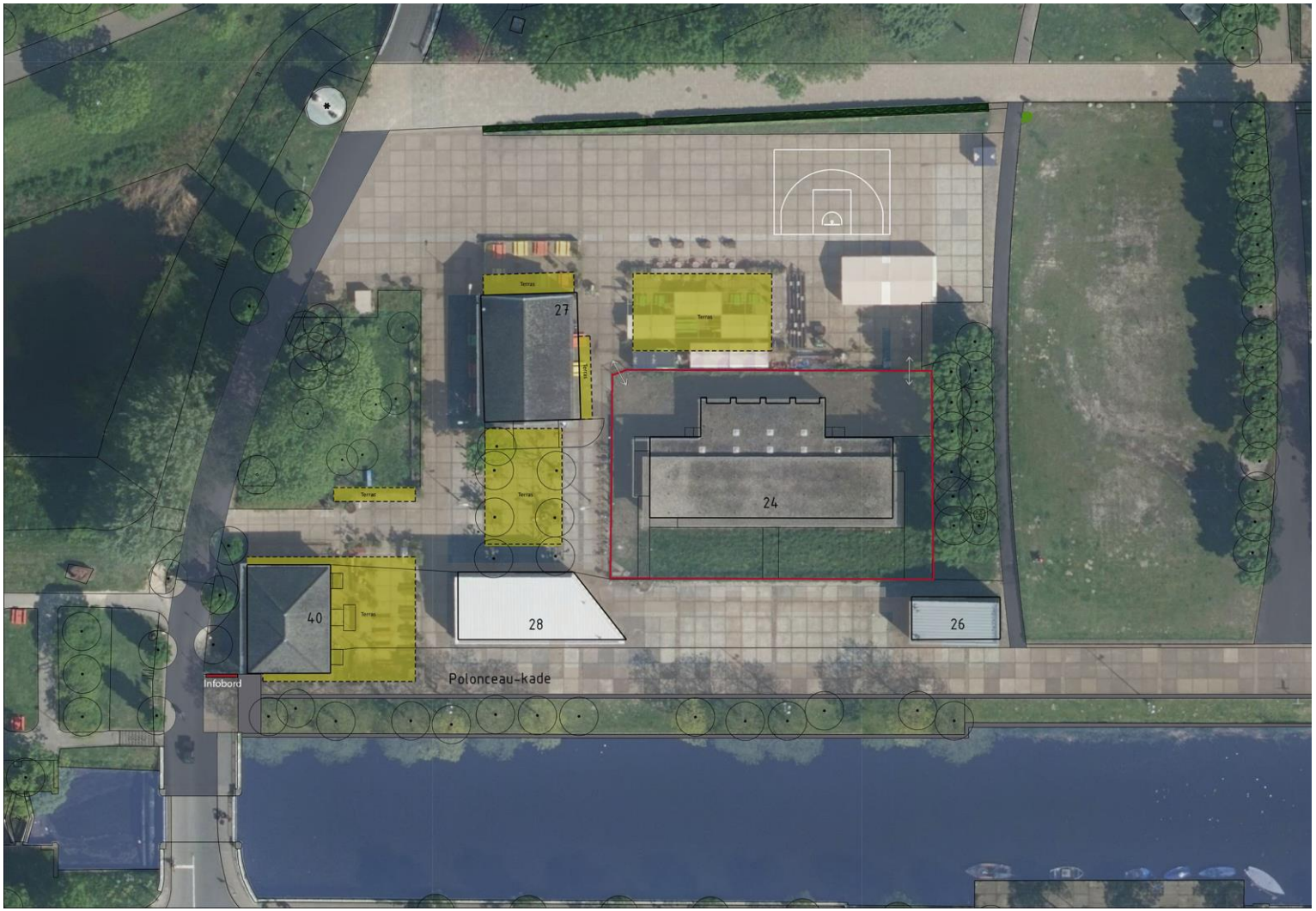
Cité des Arts

Het naastgelegen ‘Cité des Arts’ is nooit gerealiseerd zoals in het oorspronkelijke plan van Gustavson was bedoeld. Veel van de gebouwtjes zijn niet gerealiseerd en aan de noordzijde ligt een grote vlakte met betonplaten, welke vooral wordt bedoeld voor logistiek bij evenementen. Door de overmaat en doordat er voor de Gashouder veel minder op- en afbouwverkeer nodig zal zijn, biedt deze plek kansen voor ander gebruik en vergroening.

Boven een schets van het oorspronkelijke plan, onder één van de twee gebouwen die is gerealiseerd

Terrassen rondom de Cité des Arts zoals die op dit moment zijn vergund (maart 2025)

Beeldentuin

Het grasveld tussen de oude gashouders en de Cité was oorspronkelijk bedoeld als beeldentuin. De beelden zijn er echter nooit gekomen en behalve voor het circus in de winter, wordt het grasveld weinig gebruikt. Hoewel het veld een belangrijk element vormt in het ontwerp, met zicht vanaf de Haarlemmerweg tot diep in het park, lijken ook hier kansen voor het toevoegen van bomen voor beschutting en schaduw in de zomer.

Polonceaukade

De Polonceaukade is het ‘evenementenplein’ van het park, dat onder meer ruimte biedt aan de Sundaymarket en de kermis. Ook is het de vaste plek voor het tijdelijk fietsparkeren bij evenementen, aangezien het goed aansluit op de brug bij de Van Hallstraat. Op andere momenten wordt het plein echter weinig gebruikt, ondanks de ligging op het zuiden en het zicht op het water.

4. DE OPGAVE OP HOOFDLIJNEN

Door de transformatie van de Gashouder tot cultuurpodium en het realiseren van een kelder met vaste faciliteiten, wordt een intensievere en meer flexibele programmering mogelijk. Deze is ook noodzakelijk om snel in te kunnen spelen op wijzigingen in de programmering en artiesten snel vast te kunnen leggen. Hierbij is ook behoefte aan een 'vastere' oplossing voor het fietsparkeren, dat nu per evenement wordt gerealiseerd door middel van tijdelijke fietsrekken op de Polonceaukade. Dit is geen aantrekkelijke oplossing en het aan en afvoeren van de rekken leidt tot extra verkeersbewegingen door het park.

Niet mogelijk op eigen terrein
In de Nota Fiets van de gemeente Amsterdam is het uitgangspunt dat fietsparkeren in principe op eigen terrein moet worden opgelost. Wanneer dit niet mogelijk is, maar wel in de openbare ruimte kan worden opgelost is het mogelijk hier afspraken over te maken. Voorwaarde hierbij is dat er een bijdrage wordt gedaan door de exploitant ter dekking van de kosten. Het realiseren van een fietsenstalling op eigen terrein is voor Westergas niet mogelijk, aangezien zij alleen de gebouwen bezitten en al het terrein eromheen behoort tot de openbare ruimte. In de te realiseren kelder onder de Gashouder is geen ruimte voor het benodigde fietsparkeren en een tweede kelderverdieping is zowel logistiek, technisch als financieel niet haalbaar.

Inzet op dubbelgebruik
Daarnaast is de grote behoefte aan fietsparkeerplekken vanuit de Gashouder er alleen op bepaalde momenten, namelijk bij (bepaalde) concerten en evenementen. De rest van de tijd, maar bijvoorbeeld ook bij tentoonstellingen, is de piek van bezoekers veel lager en daarmee ook de benodigde parkeercapaciteit. Dit maakt het aantrekkelijk om de fietsplekken dubbel te kunnen gebruiken: zowel voor fietsen van andere bezoekers van het park, maar ook voor andere functies, zoals sporten. Op veel tijden zijn er namelijk relatief weinig fietsen in het park en op een grote hoeveelheid lege fietsenrekken zit niemand te wachten. Dit dubbelgebruik is (veel) beter te realiseren in de openbare ruimte dan in een gebouwde fietsenstalling.

Om deze reden is ook de mogelijkheid voor een (grote) fietsenkelder in het park niet verder onderzocht. Dit is een relatief dure oplossing, die veel grondstoffen vergt en veel impact heeft op bodem en grondwater. Daarnaast past een dergelijke oplossing meer bij een constante parkeerbehoefte op één geconcentreerde locatie (zoals bij een station). In het Westerpark is juist sprake van een sterk wisselende behoefte in een groter gebied (het hele cultuurpark).

4.1 OPGAVE FIETSPARKEREN

Zoals hierboven al aangegeven biedt de beperkte piekbehoefte in de tijd, mogelijkheden voor dubbelgebruik. Daarnaast zullen er tijdens deze pieken (zoals concerten) verkeersregelaars zijn die mensen kunnen begeleiden hun fiets op de juiste plaats te parkeren. Hierdoor worden de mogelijkheden voor dubbelgebruik nog groter: in plaats van standaard fietsenrekken, gaat het vooral om het bieden van een 'aanleiding' om de

fietsen op bepaalde plekken te parkeren. Het is ook niet nodig dat de fietsen er lang kunnen staan, integendeel: het is juist wenselijk dat iedereen zijn of haar fiets weer meeneemt uit het park.

Met onder meer een fietsparkeer-expert is uitgebreid gekeken naar mogelijke oplossingen en welke mogelijkheden dit biedt voor verbeteringen en vergroening van het park. Hieruit komen twee hoofdoplossingen: een grid van bomen (met enkel fietsnietjes) waartussen fietsen geparkeerd kunnen worden, zoals ook al op het marktplein gebeurt en een bank met sparingen waar fietsen in kunnen worden gestald, maar die de rest van de tijd gebruikt kan worden als bank.

Intensiever gebruik vraagt aanpassingen
Naast het fietsparkeren vergt ook de toename van bezoekers in het park aanpassingen. De verwachting is dat met de nieuwe exploitatie de Gashouder circa tweemaal zoveel bezoekers zal trekken: een toename van circa 200.000 per jaar. Om dit niet ten koste te laten gaan van de ‘parkkwaliteit’ is onder meer de versterking van groen, zoals hagen nodig. Vanzelfsprekend is hierbij ook gezocht naar maximale meerwaarde op verschillende aspecten, zoals gebruikskwaliteit, uitstraling, klimaatadaptatie en ecologische meerwaarde.

Beperken ruimtebeslag
Door Goudappel is onderzocht hoeveel fietsparkeerplekken er ongeveer nodig zijn voor de evenementen in de Gashouder. Hiervoor is tijdens twee ‘proefconcerten’ het aantal fietsen in het park geteld en vergeleken met dagen dat er geen evenement was. Hieruit komt dat er, voor de maatgevende evenementen, 950 tot 1.150 fietsplekken nodig zijn. Dit aantal verschilt echter sterk per evenement (lees: het publiek) en de tijd van het jaar (ivm het weer). Daarnaast zijn er het grootste deel van het jaar, zeker overdag, veel minder fietsparkeerplekken nodig. Het maken van circa 1.000 fietsplekken is dan ook onwenselijk omdat dit veel ruimte kost en het grootste deel van de tijd niet worden gebruikt. Zeker grote aantallen (lege) fietsenrekken doen afbreuk aan de uitstraling van het park.

Door Goudappel wordt daarom geadviseerd tussen de 400 en 800 fietsplekken toe te voegen aan het park. Op basis hiervan is besloten in eerste instantie ruimte te creëren voor 500 extra plekken aan de westzijde: 250 op de Cité en 250 op de Polonceaukade. Mocht in de praktijk blijken dat er meer plekken nodig zijn, dan bieden zowel de Polonceaukade als het marktplein aan de oostzijde mogelijkheid om eenvoudig extra plekken te creëren. Ook op het marktplein aan de oostzijde kunnen vrij eenvoudig extra fietsparkeerplekken worden gerealiseerd, tussen de bomen ten noorden van de Gosschalklaan.

4.2 OPGAVE VERGROENING

We zien de opgave van het fietsparkeren als kans om het park te vergroenen en de uitstraling en het gebruik te verbeteren. Met name het Cité-terrein is het meest verharde deel van het park. Groen zal worden ingezet om hittestress tegen te gaan en het verblijfsklimaat te verbeteren. De exacte invulling van het groen wordt later uitgewerkt maar de hoofdlijnen worden zichtbaar in dit plan. Qua inrichtingstijl wordt aansluiting gezocht met het oostelijk deel van het Cultuurpark, met hagen en groenvakken.

Voorbeelden inrichtingsstijl waarbij aansluiting wordt gezocht. Gebouwen aan oostzijde cultuurpark, met hagen en groenvakken

5. UITGANGSPUNTEN

Op basis van de opgave, context en het bestaande beleid zijn de uitgangspunten opgesteld voor het ontwerp:

Karakter van het ontwerp

1. We herstellen het oorspronkelijke ontwerp van Kathryn Gustafson voor het Cultuurpark of passen onderdelen aan in de geest van het oorspronkelijke ontwerp.

Duurzaam, natuurinclusief en klimaatbestendig

2. Vergroening van het park is een primair uitgangspunt. We zetten in op vergroening om hittestress tegen te gaan, de ecologische waarde en/of het karakter van het Cultuurpark te versterken.
3. We toetsen alle te nemen maatregelen op hun bijdrage aan de verdere vergroening van het park. Hierbij kijken we nadrukkelijk niet alleen naar kwantiteit, maar naar hoogwaardige toevoegingen met een zo groot mogelijk impact op de gehele groenkwaliteit in het park.
4. We gebruiken hergebruikte materialen als dat mogelijk is en gebruiken duurzame materialen als hergebruik niet kan.
5. Bij het toevoegen van groen kiezen we voor inheemse en klimaatbestendige soorten.

Fietsparkeren i.v.m. wijziging gebruik Gashouder

6. Op basis het “Onderzoek fietsparkeren tijdens evenementen Westerpark” van 15-10-2024 van Goudappel, kiezen we ervoor circa 500 extra fietsparkeer-plekken toe te voegen aan het park.
7. We beseffen ons dat het aantal benodigde fietsparkeer-plekken in de toekomst kan wijzigen en nemen daarom in het ontwerp nu al uitbreidingsmogelijkheden mee.
8. We onderzoeken flexibele oplossingen, die makkelijk inzetbaar zijn (dubbelgebruik, projectie van tijdelijke fietsparkeervakken, etc).
9. We maken geen ondergrondse fietsenstalling.
10. De fietsparkeerplekken plaatsen we bij voorkeur aan de rand van het Cultuurpark, op het terrein, bij de entrees of aan logische routes.
11. We gaan uit van een combinatie van vaste plekken (zoals rekken en nietjes) en flexibele oplossingen (zoals vakken). Hierdoor wordt de ruimte voor o.a. evenementen en ander gebruik zo min mogelijk beperkt.
12. We houden rekening met de toename in soorten en maten fietsen (zoals bakfietsen en fatbikes) wanneer we parkeer-plekken toevoegen.
13. Bij grote evenementen zoeken we de oplossing voor fietsparkeren in tijdelijke extra maatregelen. Hiervoor moet in het ontwerp ruimte blijven.

Logistiek

14. Het Cultuurpark is in principe autovrij. Tijdens venstertijden (07:00-13:00) heeft ook vracht- en bevoorradingsverkeer toegang tot het terrein.
15. De inrichting van de openbare ruimte is dus gericht op voetgangers, met de mogelijkheid tot gemotoriseerde vervoersbewegingen.

16. Bestaande routes voor logistiek, op- en afbouw en nood- en hulpdiensten worden in stand gehouden.
17. Ten aanzien van de bevoorrading van de Gashouder houden we in het ontwerp rekening met het volgende:
    - Bereikbaar voor vrachtwagens tot 12 meter lang (bakwagens)
    - Incidenteel bereikbaar voor vrachtwagens tot 18 meter lang (opleggers)
    - Een opstelplek voor een heftruck voor tijdens de evenementen.
    - Een opstelplek voor een hoogwerker tijdens de evenementen
    - Eén opstelplek voor een nightliner/tourbus.
    - Eén opstelplek voor een vrachtwagen.
18. We maken een aantrekkelijk ontwerp voor de versteende openbare ruimte op de Cité en realiseren hier zoveel mogelijk vergroening en aantrekkelijk dubbelgebruik. Denk bijvoorbeeld aan een basketbalveld, dat ook gebruikt kan worden als taxilus bij grote evenementen en laat in de avond als het OV niet meer rijdt.
19. Besteld vervoer (Uber, e.d.) krijgt geen toegang tot het Cultuurpark, die kunnen in- en uitladen op de Vredenhofweg.
20. We gaan ervan uit dat de ruimte voor Oscar Circulair gelijk blijft aan de huidige situatie (voorheen inclusief stadsdeelwerf). We onderzoeken er verbeteringen mogelijk zijn ten behoeve van de logistiek en/of de uitstraling.

Evenementen

21. Voor routes van de verschillende verkeersmodaliteiten bij evenementen (buiten- en binnen) (voetganger, fiets, logistiek verkeer, nood- en hulpdiensten) wordt uitgegaan van de bestaande drie parkingangen aan de zuidzijde van het Cultuurpark – Van Slingelandtbrug, fietsbrug en Basculebrug.
22. De beschikbare ruimte voor de terugkerende, grote evenementen zoals bedoeld in het evenementenbeleid (e.g. Milkshake, Rollende Keukens) blijft zoveel mogelijk gehandhaafd, zodat ze mogelijk blijven.
23. We houden rekening met bezoekersstromen vanaf het Cultuurpark na afloop van evenementen en proberen de overlast voor de omgeving zoveel als mogelijk te beperken en de veiligheid zoveel mogelijk te waarborgen.
24. We onderzoeken of in het ontwerp ‘nudging’-elementen kunnen worden opgenomen die overlast voorkomen, beperken of verminderen en die de manier waarop bezoekers hun weg vinden vergemakkelijken.

Terrassen

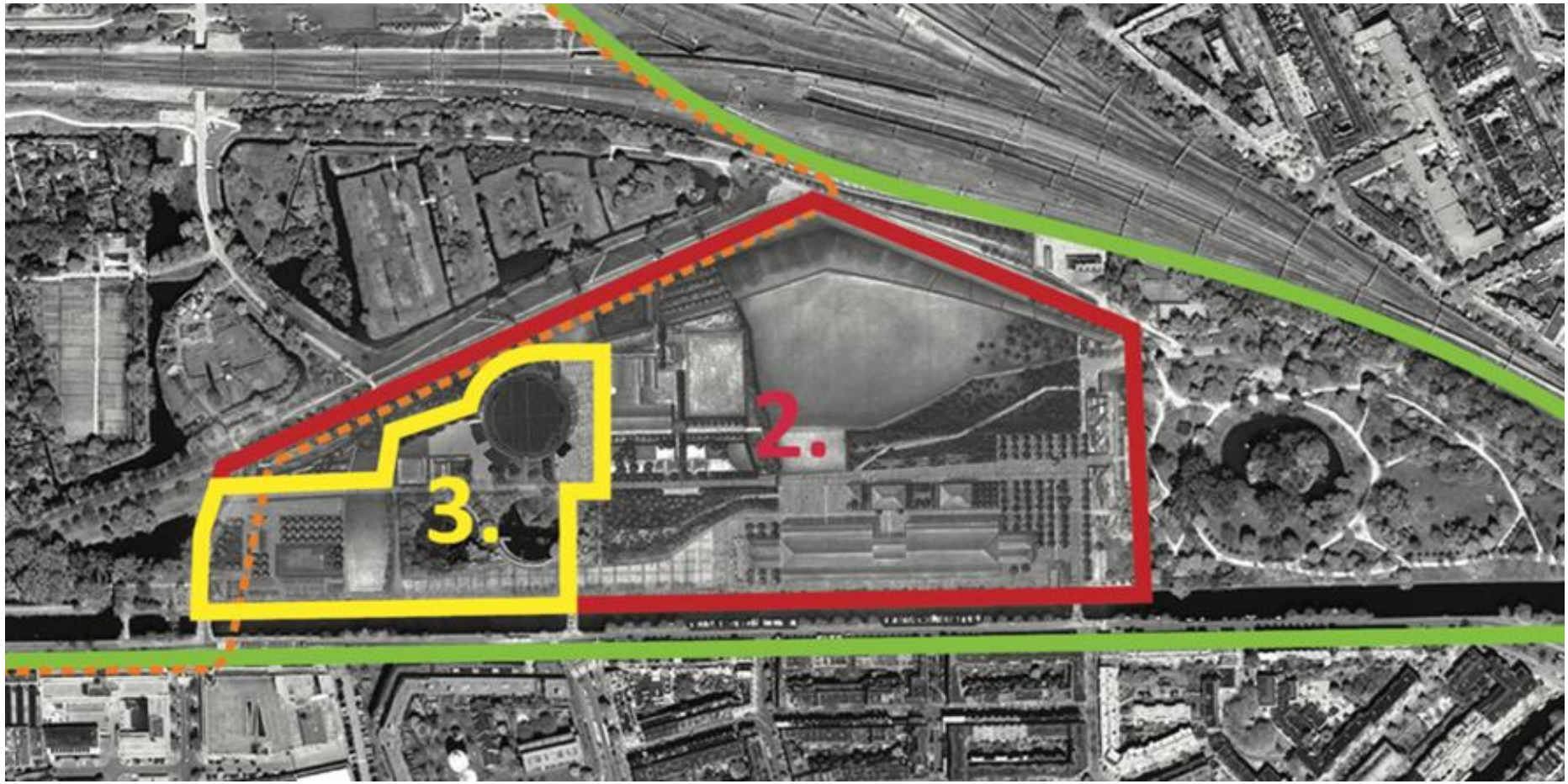
25. We gaan uit van de bestaande vergunningen voor terrassen, maar wijken daar in sommige gevallen van af als dit nodig is om vraagstukken rondom fietsparkeren, logistiek en vergroening op te lossen. Dit doen we in nauw overleg met de betreffende ondernemers.
26. We werken conform de Nota Terrasinrichting Westergasfabriek 2018 voor zover van toepassing op het SO.
27. Inrichting van de openbare ruimte en verlichting
28. De veranderende (vaste horeca-)exploitatie van de Gashouder leidt tot minder logistieke vervoers-bewegingen en het verdwijnen van ondersteunde faciliteiten (zoals tenten en containers) uit de openbare ruimte die direct grenst aan de Gashouder. We onderzoeken hoe we deze vrijkomende ruimte kunnen inzetten voor het vergroten van de

verblijfskwaliteit, functionaliteit en vergroening van de openbare ruimte.

29. We onderzoeken de mogelijkheid om af te wijken van de standaard voor het Amsterdamse straatbeeld (Puccini) en streven naar een openbare ruimte met een eigen stijl en uitstraling die aansluit bij het ontwerp van Gustafson. Het Westergasfabriekterrein is opgenomen als een bijzonder gebied.
30. De gemeentelijk directie Verkeer en Openbare Ruimte (V&OR) vervangt de verlichting in het Cultuurpark, zowel de straatverlichting als de verlichting van de gebouwen. Dit is een separaat project dat we afstemmen met de werkzaamheden in de openbare ruimte rondom de Gashouder.
31. Ook de lichtsnoeren die het Klönneplein overspannen worden op korte termijn van Ledlampen voorzien door V&OR. Dit is mogelijk doordat er geen werkzaamheden aan de buitenzijde van de Gashouder plaatsvinden. Hierbij wordt een extra slinger toegevoegd, conform het oorspronkelijke ontwerp.
32. Voor het resterende deel, dat samenhangt met de aanpassingen van de openbare ruimte, wordt de vervanging van de verlichting uitgesteld, zodat deze aan kan sluiten op de aanpassingen en het aanvullende lichtplan dat de initiatiefnemer laat ontwikkelen als onderdeel van de transformatie van de Gashouder.
33. De openbare verlichting is gelijk aan de rest van het cultuurpark en voldoet zelfstandig aan de eisten ten aanzien van verlichtingsniveau, sociale veiligheid en beheer. Aanvullende verlichting zoals ontworpen door de initiatiefnemer van de transformatie van de Gashouder is altijd ondergeschikt en aanvullend.
34. De aanvullende verlichting, zoals bedoeld in het punt hierboven, draagt daar waar mogelijk bij aan het verbeteren van de veiligheid, crowdmanagement en wayfinding in de openbare ruimte.

Reikwijdte

Deze uitgangspunten zijn vooral bedoeld voor de aanpassing van de openbare ruimte rondom de Gashouder en Cité des Arts (gebied 3 op onderstaande kaart). Omdat dit gebied nauw verband houdt met de rest van het zogeheten Cultuurpark (gebied 2), gelden deze uitgangspunten ook voor aanpassingen in dat gebied. Het doorgaande fietspad aan de noordzijde van het water (op de dijk) valt buiten de scope van deze uitgangspunten.

Kaart gebied Cultuurpark (2) en omgeving Gashouder (3)

6. SCHETSONTWERP

Fietsparkeren dicht bij de ingangen

Het doel is de fietsers zo dicht mogelijk bij de ingangen hun fiets te laten parkeren. Daarom bieden we fietsparkeerplekken aan dicht bij de drie belangrijkste ingangen tot het cultuurpark, zoals weergegeven op de kaart op de volgende pagina. Hierop zijn ook de plekken aangegeven waar bij evenementen een verkeersregelaar fietsers kan tegenhouden en verwijzen naar de fietsenstalling. We gaan uit van 3 hoofdlocaties voor het (evenementen-) fietsparkeren:

1. Cité: circa 250 nieuwe plaatsen
2. Polonceakade: circa 250 nieuwe plaatsen
3. Marktplein: 200 bestaande plaatsen, uit te breiden tot ca. 500 plaatsen.

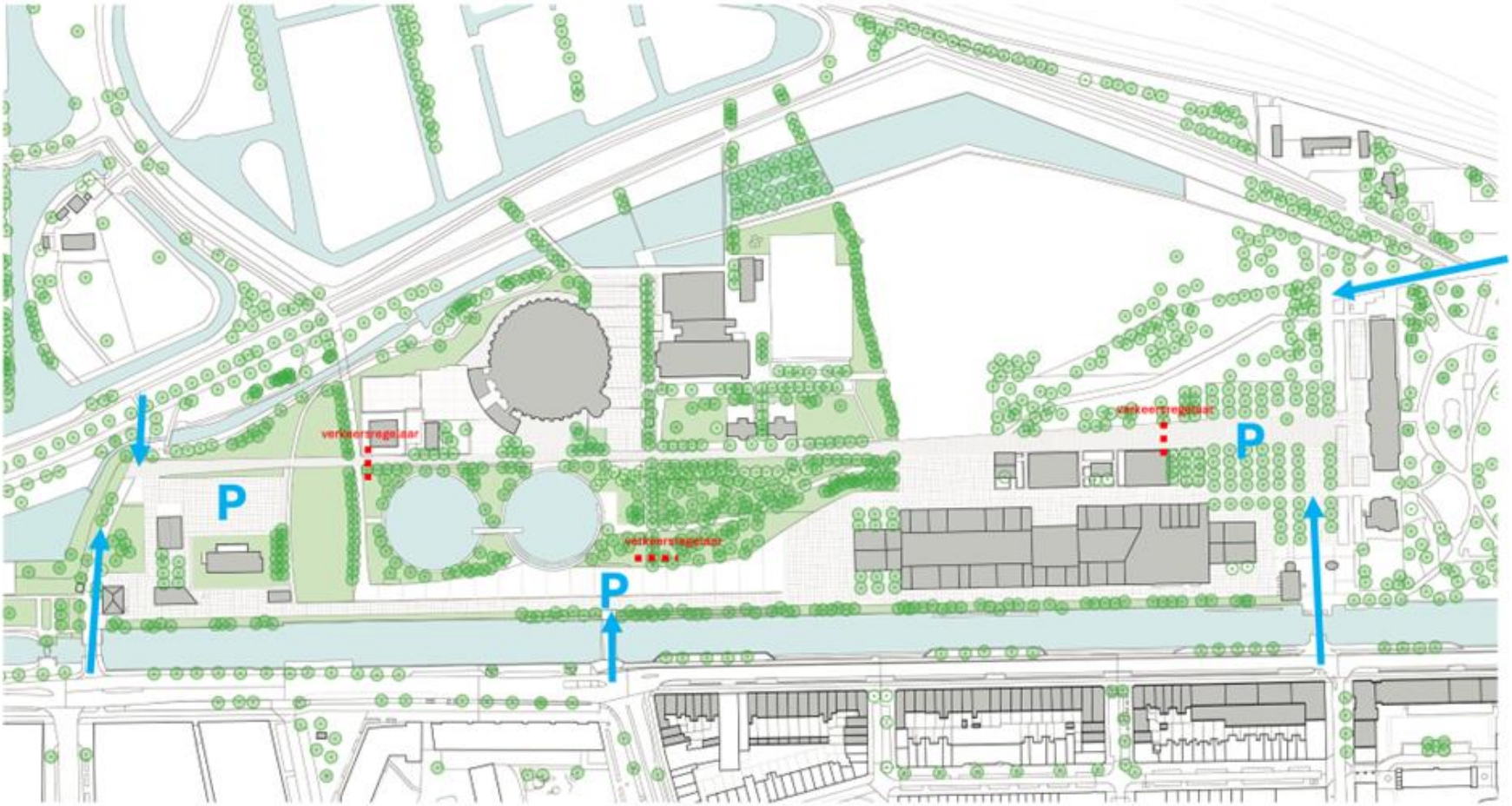
Cité des Arts

De grote open ruimte met de betonplaten is een goede plek om een groot deel van het fietsparkeren op te lossen. Dit doen we op dezelfde manier als op het marktplein aan de oostkant: door een grid van bomen met enkele fietsnietjes, wat aanleiding geeft om bij drukte ook de tussen ruimte op te vullen met fietsen. Op andere momenten biedt de ruimte tussen de bomen mogelijkheden voor ander gebruik zoals bootcampen, markt, spelen, etc.

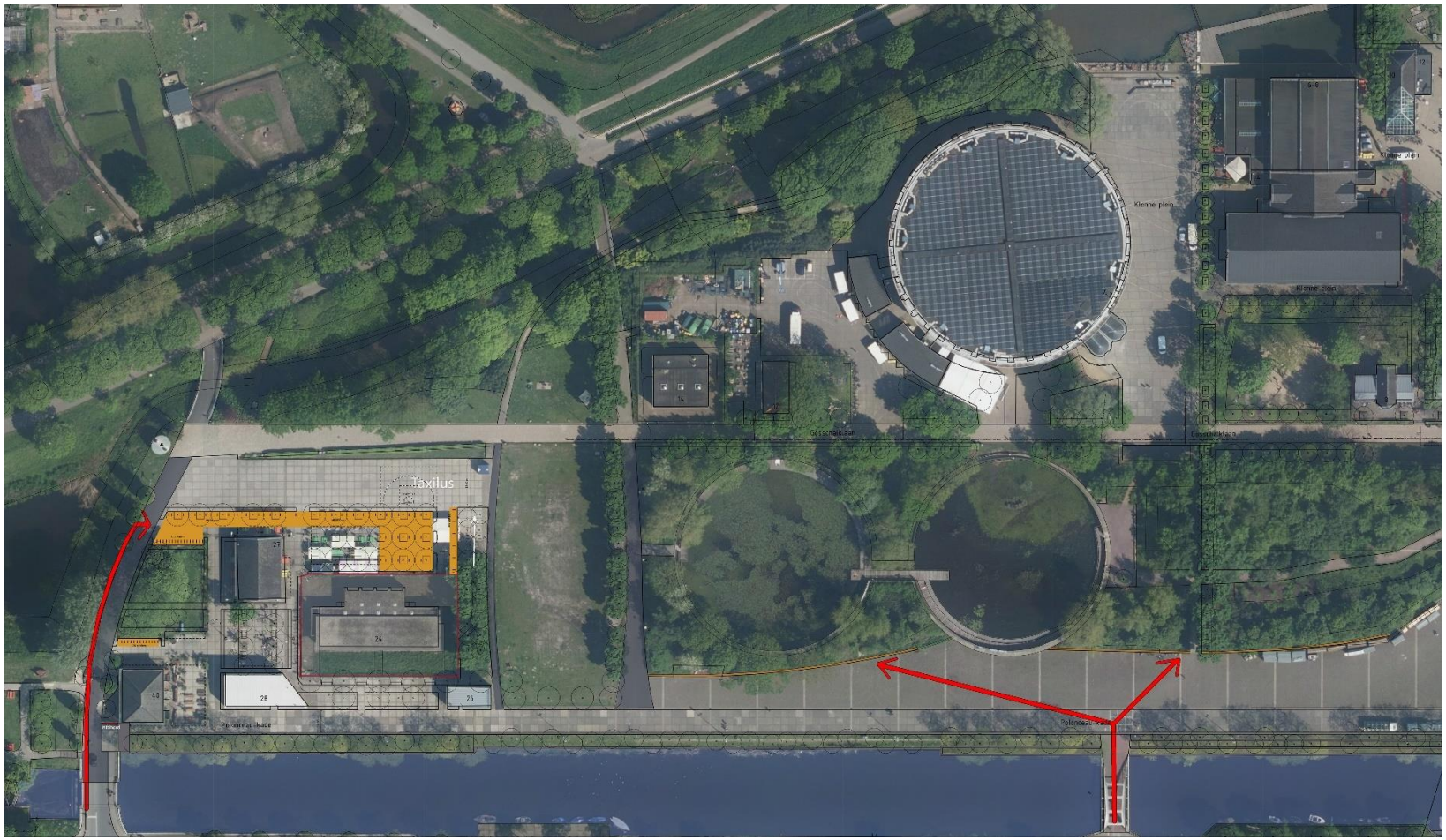
Aan de noordzijde blijft een strook vrij voor logistiek. In de noord/oost hoek kan het huidige tijdelijke 3x3 basketbalveldje een permanente plek krijgen. De strook en het veldje kunnen bij grote (dance)evenementen ingezet worden als taxilus, om overlast van taxi's op de Haarlemmerweg te verminderen

Extra vergroening

Het huidige terrein en indeling van Cité oogt versteend en ongeordend. Het is meer een verzameling gebouwen met verschillende architectuurstijlen zonder relatie met elkaar. Het gebouw van Liander met het hek erom heen is zelfs ontsierend te noemen en in zichzelf gekeerd. Het aanwezige snippergroener maakt een verwaarloze indruk en ook de aanwezige bomen bieden geen samenhang. In dit schetsontwerp is getracht om, door het toevoegen van groen en hagen, structuur te geven aan het gebied. Het groen kan hierdoor werken als verbindende factor. In totaal komt er 1135 m2 extra groen bij. Naast een kwalitatieve verbetering biedt dit ook voordelen voor waterberging en het tegengaan van oververhitting (klimaatadaptatie).

Drie grote fietsparkeerplekken, gekoppeld aan de belangrijkste ingangen en vlak voor afsluitmogelijkheden

In oranje, links, de zone waar ruimte is voor 250 fietsparkeerplaatsen. Deze komen tussen de nieuw te plaatsen bomen waarbij om de circa drie plekken een nietje wordt geplaatst. Hierdoor ontstaat er geen ontsierend beeld van rijen nietjes als de fietsparkeerdruk lager is. Rechts komt een lange bank met gleuven waarin een fiets gezet kan worden. Beide plekken hebben een eigen route over de Haarlemmervaart.

Impressie van de bank met fietsvoorziening (gemaakt door bureau Inside Outside)

Referentie bank (fabrikant Streetlife)

Links: Impressie van de dag- en nachtsituatie nabij de Taxilus (Inside Outside)

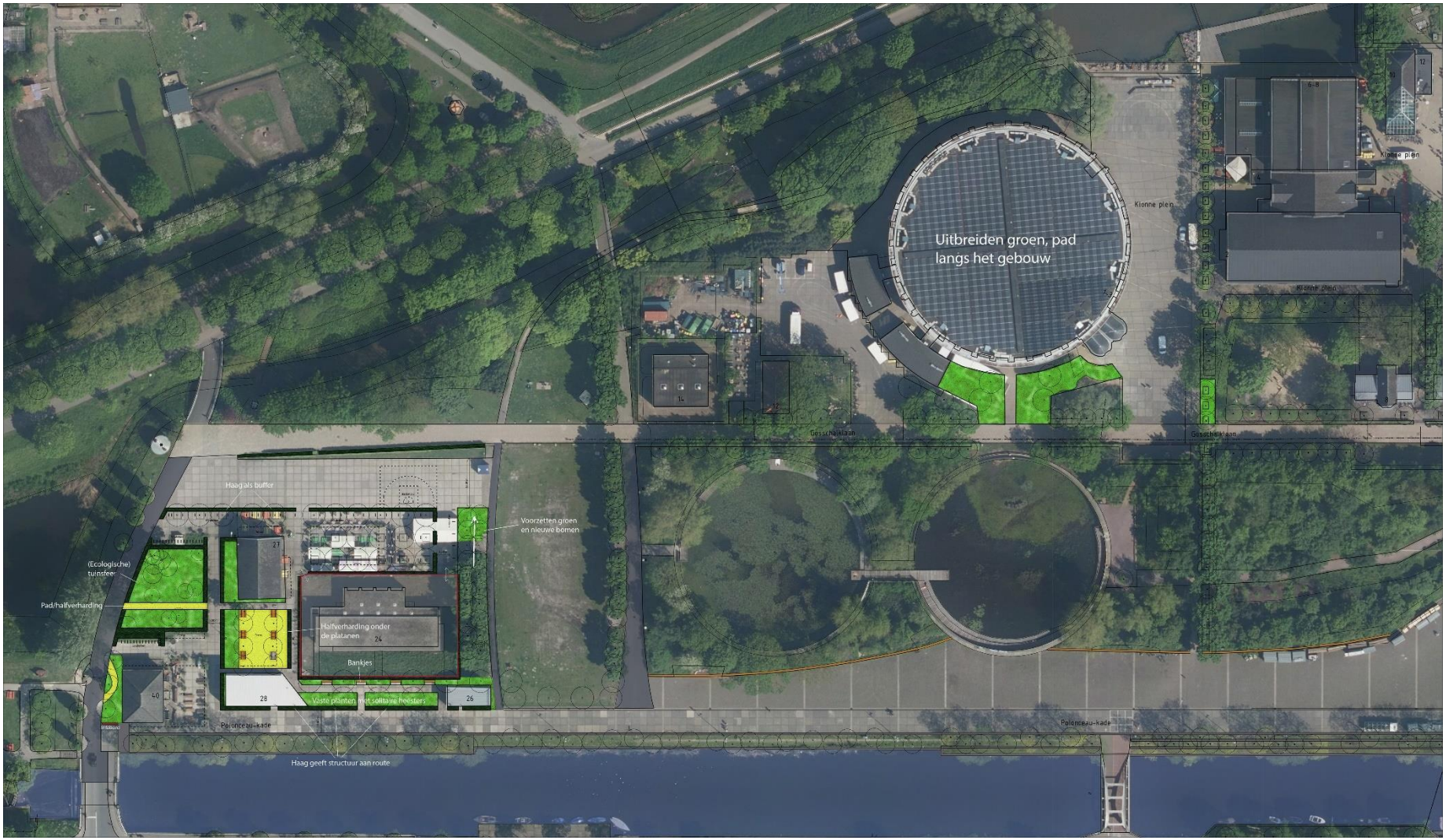
Rechts: Het huidige groen is versnipperd over het terrein.

Bomen
Met dit schetsontwerp kunnen maar liefst 55 nieuwe bomen worden bij geplant. Deze zullen een grote bijdrage gaan leveren tegen de hittestress in de zomer. Of alle bomen mogelijk zijn i.v.m de vervuiling en ondergrondse infrastructuur moet in de vervolgfase nader worden onderzocht. Dan zal ook meer duidelijkheid ontstaan wat de kosten zijn en daarmee het aantal dat gerealiseerd kan worden binnen het budget

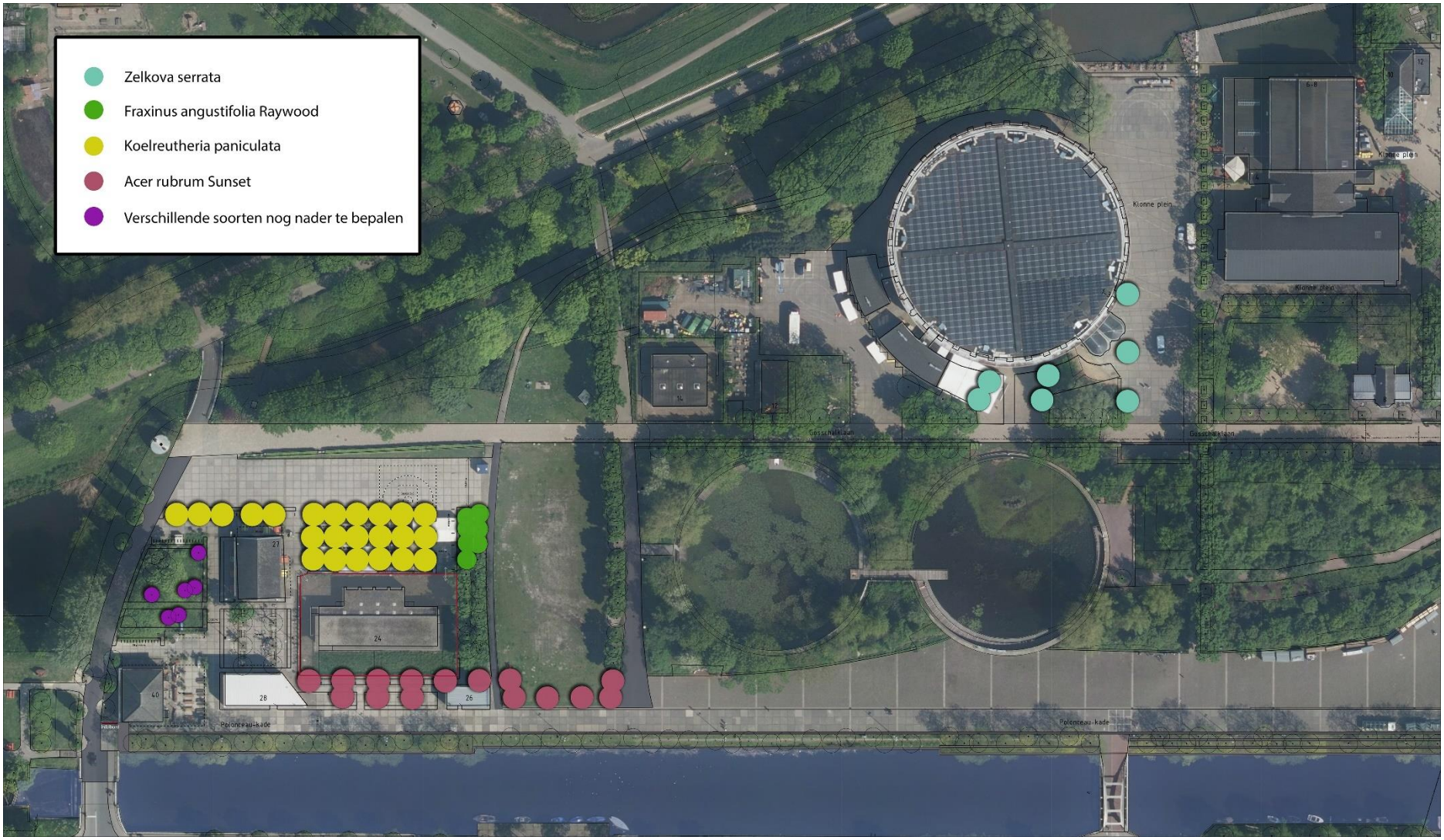
Platanenpleintje
Het pleintje in het hart van de Cité bebouwing, maakt nu een rommelige en verwaarloosde indruk, ondanks de mooie Platanen die hier staan. Met de toekomstige intensivering van het gebruik van het park is het nodig om dit soort ruimtes beter te gebruiken: voor groen, sport/spel of een combinatie hiervan. In het VO zal dit nader worden uitgewerkt.

Beeldentuin
Door het verhoogde grasveld aan de zuidkant in te korten ontstaat er wellicht een betere verbinding tussen de Polonceaukade en de fietsenstalling op de Cité. Op de vrijkomende ruimte van het grasveld worden bomen geplaatst die beschutting en schaduw bieden, waardoor hier ook in de zomer verblijfskwaliteit ontstaat. Tussen de bomen kan een plek ontstaan voor bijvoorbeeld jeu-de-boules of een schaaktafel.

Ruimte voor Gashouder
De ruimte ten zuiden van de Gashouder, tussen de Gashouder en de Gosschalklaan is nu nog grotendeels verhard. Door het verdwijnen van de tijdelijke voorzieningen bij evenementen, kan ook deze verharding verdwijnen en vervangen worden door groen. Wel zullen hierbij nog paden nodig zijn voor medewerkers om buitenom van de ene naar de andere zijde van de Gashouder te lopen.

Schetsontwerp

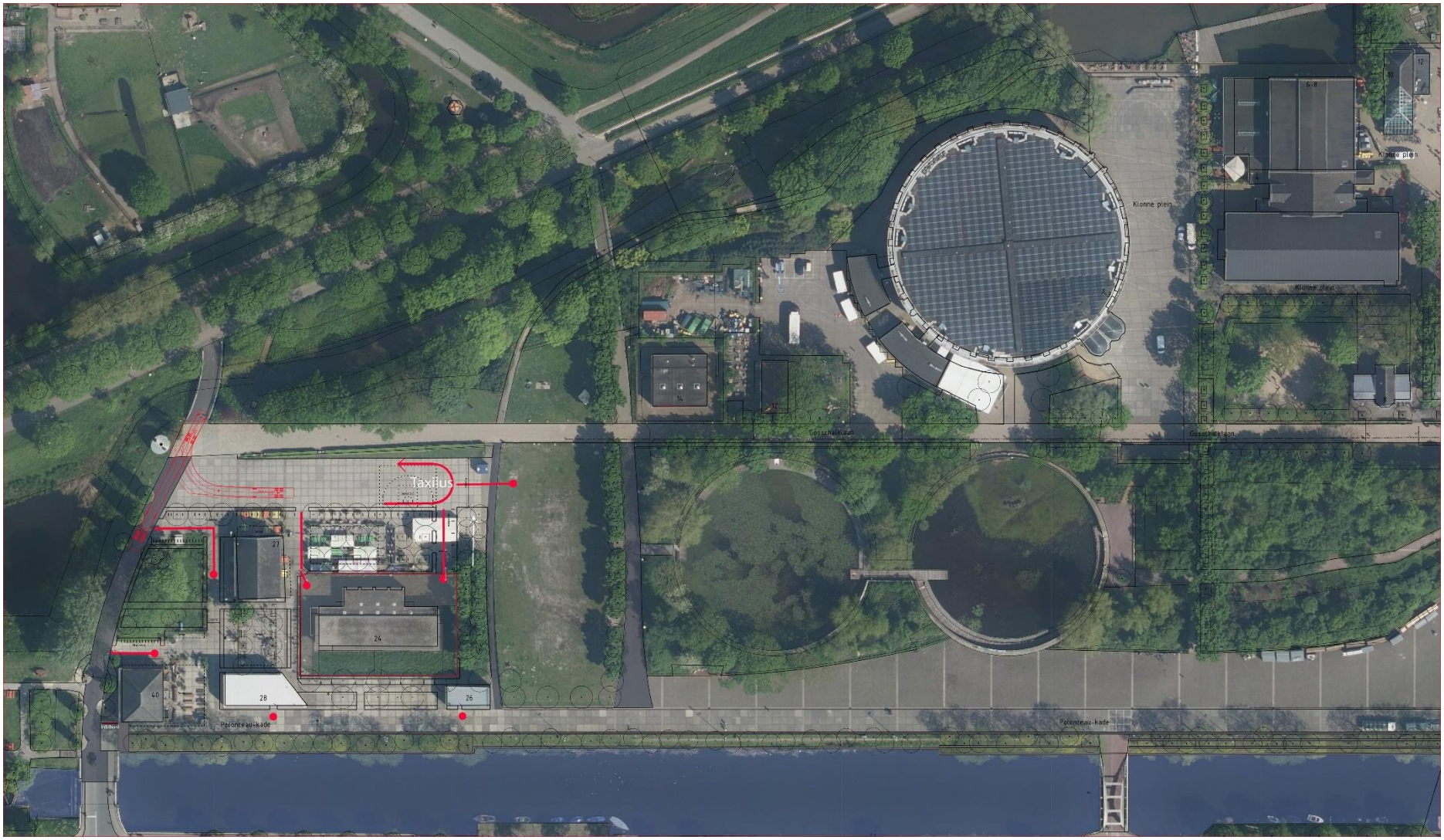

Voorstel te planten bomen

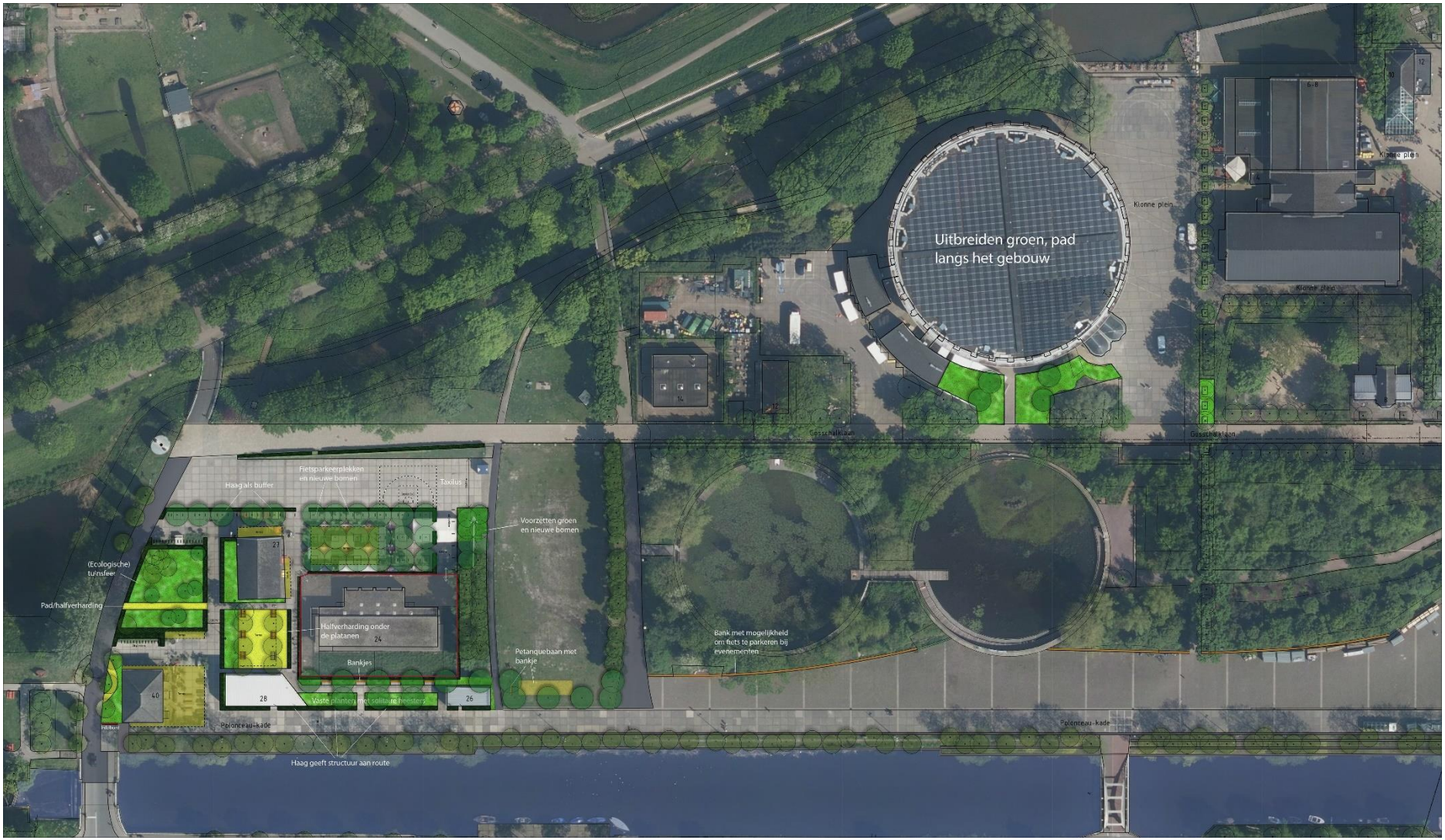

Kansen en mogelijkheden om het platanenpleintje op te waarderen tot een verblijfsplek met het karakter van een pocketpark. Bijvoorbeeld door de stelconplaten te vervangen halfverharding toe te passen, picknickbanken en sfeerverlichting.

Laden & Lossen

Hierboven het eindbeeld van het Schetsontwerp

7. PARTICIPATIE EN OMGEVINGSMANAGEMENT

In de periode juni 2024 tot en met januari 2025 hebben we op verschillende momenten met diverse belanghebbenden gesproken over het schetsontwerp voor de openbare ruimte in de omgeving van de Gashouder. Hieronder beschrijven we op hoofdlijnen het proces en de uitkomsten van de participatie. Een bundeling van de gespreksverslagen met stakeholders is bijgevoegd (bijlage 3)

Proces op hoofdlijnen
Belanghebbenden hebben op verschillende momenten invloed uit kunnen oefenen en kunnen reageren dan wel meedenken over het ontwerp voor de openbare ruimte. De belangen van Westergas/Millten en het Stadsdeel zijn gevat in een notitie met Uitgangspunten op basis waarvan het concept-SO is gemaakt. Dit concept SO is vanaf juni 2024 één-op-één afgestemd met ondernemers in het betreffende gebied (Mossel & Gin, Ton Ton Club), evenementorganisatoren op de Cité (Circus Zanzara, Kermis) en belangenvertegenwoordigingsorganisaties (Vrienden van het Westerpark, Onbeperkt West). Bewoners zijn betrokken vanaf november 2024 via een digitale informatiebijeenkomst (ca 5 bewoners), een wandeling (3 bewoners) en een (drukbezochte) gesprekstafel bij nieuwjaarsbijeenkomst van het programma Groot Westerpark.

Uitkomsten participatie
Van de diverse gesprekken en bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt. Over het algemeen waren mensen positief over het conceptontwerp, zowel over het uitwerkingsniveau als de inhoudelijke voorstellen. Hieronder zijn de belangrijkste reacties, suggesties en uitkomsten kort weergegeven. De uitkomsten van de participatie worden meegenomen in de verdere uitwerking van het ontwerp naar een Voorontwerp (VO).

Ton Ton Club
1. Terras aan de oost- en noordzijde handhaven. Ondernemer staat ervoor open om terrascontouren te wijzigen (e.g. heeft zelf ook enkele voorstellen gedaan om aan de uiterste oostgrens in te krimpen en aan de noordzijde wat uit te breiden.)
2. Bomengrid doortrekken over bestaand terras.
3. Zorgen vol voldoende buffer tussen basketbalveld/taxilus en terras.

Circus Zanzara
4. Het ontwerp knelt op twee punten met de configuratie van het circus. Zowel het inkorten van het grasveld aan de zuidkant, als het planten van bomen en hagen op de Cité zorgen voor een te krappe bemeting, zeker in combinatie met de opstelmogelijkheden voor Awakenings. Daarnaast kan de afstand tussen het hart van de boom en de tenten van het circus de opstelmogelijkheden voor het circus verder compliceren. Aan deze belangen zijn tegemoetgekomen door het grasveld niet in te korten en de toegang vanaf de Cité richting het grasveld van de beeldentuin te waarborgen.

Kermis

5. Hoewel in een eerste gesprek met de exploitant van de kermis middels enkele wijzigingen in de configuratie van de kermisattracties geen bezwaren ten aanzien van het schetsontwerp naar voren kwamen, bleken er tijdens een tweede gesprek op locatie toch een aantal knelpunten te ontstaan. Met name voor het plaatsen van de grotere attracties zijn de huidige indeling van de Beeldentuin en de Cité gunstig. Om zowel tegemoet te komen aan de belangen van de kermis en het uitgangspunt dat deze in het Westerpark kan blijven, als aan de uitgangspunten inzake vergroening en fietsparkeren, is gekozen voor een compromis: De Beeldentuin wordt aan de zuidzijde niet ingekort, er worden aldaar 2 bomen minder geplant (ten opzichte van het ontwerp van Inside Outside) en de aansluiting van de taxilus/opstelplek voor logistiek op de Beeldentuin wordt gegarandeerd door het niet doortrekken van de bomenrij. Dit heeft implicaties voor de opstelmogelijkheden van de kermis, maar minder dan in eerdere versies van het ontwerp.

Onbeperkt West

6. Overweeg een blindegeleidestrook te realiseren bij de taxilus/fietsparkeerplaats.
7. Bepaal op welke manier wordt omgegaan met het belang van mensen met een beperking om dicht bij de Gashouder te kunnen parkeren. Dit wordt in de volgende fase verder uitgewerkt.

Vrienden van het Westerpark

8. Vanuit de Vrienden van het Westerpark is de wens geuit nadrukkelijker te vergroenen op zowel het Klönneplein als op de Polonceaukade.
9. Vanuit de Vrienden van het Westerpark wordt gevraagd om te voorkomen dat (een deel van) de logistiek van de Gashouder in de toekomst nog via het Klönneplein wordt afgewikkeld.

Bewonersparticipatie

10. Platanenpleintje nader uitwerken. Zowel vergroening, sport, spel en kunst kunnen op bijval rekenen, maar vergroening conflicteert mogelijk met de belangen van mensen met een beperking.
11. In het ontwerp nadrukkelijk en onderbouwd aandacht besteden aan de manier waarop we al dan niet rekening houden met ecologische belangen.
12. Entreeplantsoen: wisselende geluiden over aanharken of ‘ruig’ laten. Suggesties waren grassen en of bloembollen.
13. Voor de Polonceaukade geldt dat enkele bewoners suggesties hebben gedaan voor vergroening en vertraging van waterafvoer. Het is het onderzoeken waard of met een strook halfverharding (bijvoorbeeld op de aanvankelijk voorziene uitbreiding van de groenstrook langs het water) e.e.a. bereikt kan worden wat niet conflicteert met de belangen van de evenementen en het ontwerp van het park, maar waardoor wel meer vergroening plaats kan vinden. Dit sluit ook aan bij de ambities om hittestress tegen te gaan en draagt bij aan infiltratie etc.
14. Suggestie: zorg voor een vlotte uitstroom door (ludieke) herkenningspunten bij de fietsparkeerplekken te maken. Vgl.

palen met herkenningspunten op het strand, of de rijnummers in een grote parkeergarage.

15. Suggestie: gebruik kunst op de verharding als nudgingsmiddel om vertraging van snellere modaliteiten te bewerkstelligen.
16. Enkele bewoners gaven aan dat de bestaande verharding (stelconplaten) opvallend glad kunnen worden. Met name de randen, die ook in slechte staat zijn.
17. Maak duidelijk hoe voorkomen wordt dat fietsen in fietsbank blijven staan.

Bijlagen:

1. **Onderzoek fietsparkeren tijdens evenementen Westerpark, Goudappel, 15-10-2024**
2. **TAC preadvies Westerpark – SO Herinrichting openbare ruimte, 24-12-2024**
3. **Toetsteam ORM 15 april 2025**
4. **Bundel gespreksverslagen stakeholders**